Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Fractie van de SP
T.a.v. de heer H. Koetsveld
Postbus 18
7550AA Hengelo

Onderwerp	**Zaaknummer**	**Uw kenmerk**	**Datum**
Beantwoording vragen Lithium Werks	2325423		31 januari 2019

Geachte heer Koetsveld,

Op maandag 21 januari jl. heeft u vragen gesteld over Lithium Werks, waarvoor dank. Wij willen de gemeenteraad als geheel aan de hand van uw vragen graag nader informeren over dit onderwerp. Voordat wij uw specifieke vragen beantwoorden gaan wij daarom in algemene zin kort in op de situatie.
Ons college was, met velen in deze regio, zeer verheugd over de mogelijke komst van Lithium Werks naar Tech Base/Twente. De ontwikkelingen waren landelijk nieuws, waarmee Twente als top technologische regio op een prachtige wijze op de kaart werd gezet. Wij waren – en zijn nog steeds – overtuigd van de toegevoegde waarde die een dergelijke ontwikkeling heeft voor de sociaal economische structuurversterking van Twente; dé topprioriteit in ons regionale beleid. Wij stonden dan ook volledig achter de besluitvorming van de diverse partijen in de zomer van 2018 (daarover hieronder aan de hand van uw vragen meer). Uiteraard was er schrik, ook bij ons, toen de berichten kwamen over de opsplitsing van de activiteiten van Lithium Werks en de onzekere gevolgen daarvan voor de ontwikkeling in Twente. Wij willen uiteraard benadrukken dat de publieke belangen beschermd moeten worden. Ten aanzien van de borging van de leningvoorwaarden zijn daarbij in eerste aanleg Oost NL en in het verlengde daarvan Regio Twente als aandeelhouder van het Innovatiefonds Twente in stelling. En tegelijkertijd willen wij vooral ook focussen op onze ambitie als top technologische regio in het groen en de grote kansen die er wat dat betreft ook nu nog zijn voor Twente op het gebied van de energietransitie en energy storage. Wellicht met een ambitie in een iets lager tempo, zijn alle betrokkenen in het publieke en private domein nog steeds met elkaar in gesprek over het verzilveren van die kansen.
Tot slot van deze algemene passage willen wij u graag wijzen op de brief van Gedeputeerde Staten van Overijssel aan Provinciale Staten van 18 januari jl. De brief bevat een toelichting op het proces en de ontwikkelingen die ook waardevol is voor uw beeld als gemeenteraad. Deze is als *bijlage 1.* bijgevoegd. Ook hebben wij de brief bijgevoegd *(bijlage 2.)* die de aandeelhouders van Innovatiefonds Twente hebben ontvangen van Oost NL over de ontstane situatie.

Dan gaan wij nu graag in op uw specifieke vragen. Daarbij willen wij nog opmerken dat u in uw vraagstelling de termen 'subsidieverlening' en 'lening verstrekken' gebruikt, onder meer in relatie tot de besluitvorming door de bestuurscommissie Agenda voor Twente. Voor de helderheid willen wij vooraf aangeven, dat geen sprake is van subsidieverlening. Evenmin is er sprake van het verstrekken van een lening door de bestuurscommissie Agenda van Twente. Er is een lening met een looptijd van 3 jaar verstrekt door Oost NL.

1. *Hoe heeft de discussie en de besluitvorming binnen de bestuurscommissie Agenda van Twente plaatsgevonden? In hoeverre is daar ook gesproken over het mogelijke dubbele-petten-probleem en het afwijken van de voorwaarden voor subsidieverlening?*

In de bestuurscommissie Agenda van Twente van 26 september 2018 lag het voorstel voor om in te stemmen met het afwijken van de investeringsinstructie van het Innovatiefonds Twente ten

behoeve van de door Oost NL voorgenomen financiering in Lithium Werks. De afwijking betrof de bepaling dat door Oost NL alleen risicodragend kapitaal vanuit het IFT verstrekt kan worden aan een MKB-onderneming die aantoonbaar in Twente is gevestigd of zich gaat vestigen en nog niet op de markt actief is geweest. De bestuurscommissie heeft unaniem ingestemd met dit voorstel. Het besluit is genomen onder voorbehoud van een positief besluit van Provinciale Staten later diezelfde dag.
In deze vergadering is ook uitgebreid gesproken over de betrokkenheid van de heer Braaksma, adviseur van de bestuurscommissie in zijn hoedanigheid als voorzitter van de Twenteboard, bij Lithium Werks en Oost NL (overigens heeft de heer Braaksma de zaal verlaten voordat de bestuurscommissie startte met de beraadslagingen over Lithium). Daar is gedeeld dat in de Twenteboard per definitie - het gaat immers om een gremium met vertegenwoordigers uit alle O's: ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstellingen en de overheid - mensen zitten die relaties hebben buiten het pure overheidsdomein. Dit wordt door de bestuurscommissie als een gewenste ontwikkeling gezien in het belang van economische versterking van Twente. Het werpt uiteraard ook nieuwe vragen op over o.a. transparantie en rekenschap. De bespreking in de bestuurscommissie is geëindigd met de afspraak dat een delegatie uit de bestuurscommissie/Regio Twente in gesprek gaat met de voorzitter van de Twenteboard over hoe de transparantie met betrekking tot de posities van de leden kan worden vergroot. Over deze materie heeft het dagelijks bestuur van Regio Twente een brief gestuurd (in antwoord op vragen van de gemeente Almelo) aan de bestuurscommissie. Wij verwijzen u voor een verdere toelichting naar deze brief die als *bijlage 3.* is bijgevoegd.
Uw laatste punt, het afwijken van de investeringsinstructie, is aan de orde geweest aangezien het de kern was van het voorstel zoals dat voorlag.

2. *Welk standpunt heeft het Hengelose college in de bestuurscommissie Agenda van Twente ingenomen toen er werd besloten over het verstrekken van de lening aan Lithium Werks?*

Het besluit om een lening te verstrekken aan Lithium Werks was de bevoegdheid/competentie van Oost NL. De Hengelose vertegenwoordiger in de bestuurscommissie Agenda van Twente, wethouder Bruggink, heeft ingestemd met het voorstel zoals dat voorlag in de vergadering, dus instemmen met het afwijken van de investeringsinstructie door Oost NL.

3. *De investeringsinstructie zegt dat een investering ten goede moet komen aan een MKB-bedrijf. Daar was hier duidelijk geen sprake van. Wat was de reden om dan toch in te stemmen?*

Gezien de verwachte bijdrage van de investering door Lithium Werks aan de economische structuurversterking van Twente, de ontwikkeling van Technology Base als topwerklocatie, de energietransitie (energy storage) en de werkgelegenheid is de komst van Lithium Werks beoordeeld als een enorme kans voor Twente. Het verstrekken van een lening door Oost NL lag daarmee in lijn met de doelstellingen van het Innovatie fonds Twente (IFT). Het IFT heeft tot doel innovatie van groeiende en grotere Twentse MKB-ondernemingen in de topsector High Tech Systems & Materials (HTSM) mogelijk te maken door geldleningen of participaties. De vestiging van Lithium Werks past ook naadloos in de vier actielijnen van de Agenda voor Twente. Naast de financiering vanuit het IFT zou er door andere private financiers geïnvesteerd worden in Lithium Werks. Deze verschillende financiers waren essentieel voor de uitvoering van het plan. Om dit mogelijk te maken is er gekozen voor gelijke financieringsvoorwaarden voor alle investeerders. Daarmee is bijvoorbeeld op het gebied van de rapportageplicht, de beloningsgrens en de exit-mogelijkheden bij mededingingsvraagstukken gebruik gemaakt van gangbare en marktconforme voorwaarden en niet van de specifieke voorwaarden van alle individuele fondsen/investeerders. Door deze werkwijze is dus geaccepteerd dat op het eerder genoemde punt van de MKB-onderneming gevestigd in Twente, werd afgeweken van de investeringsinstructie van het innovatiefonds Twente. Daartoe strekte het besluit van de bestuurscommissie van 26 september jl.

4. *Er was nog veel onduidelijk, zo moest er nog een onderzoek naar mogelijke staatssteun plaatsvinden. Waarom moest er dan toch met stoom en kokend water besloten worden en het bedrag zo snel worden overgemaakt?*

Op het moment van de afweging werd geoordeeld dat het commitment van de regio als positief signaal essentieel zou zijn voor de ondernemer om zich in Twente te vestigen. De ondernemer had

Bezoekadres
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

de keuze om zich op diverse plaatsen in de wereld te vestigen. De aanwezigheid van de (verschillende vakgroepen van de) Universiteit Twente en Saxion Hogeschool, de potentiële locatie op Technology Base met uitgebreide test- en technische demonstratiemogelijkheden, de beschikbaarheid van technisch personeel in een aangenaam woonklimaat en de bereidheid van de regionale partijen om risicovol mee te investeren speelde mee in zijn beslissing om zich op Technology Base te vestigen. Het heeft al met al geleid tot een positieve afweging om het commitment op dat moment af te geven. Wij willen daarbij benadrukken dat de investering binnen Oost NL breed gedragen was en voorzien van een onafhankelijk oordeel over de business case door het Investment Committee Directe Investeringen van Oost NL. Juist vanwege de specifieke expertise is de manier waarop de doelstellingen van het IFT behaald moeten worden (het "hoe") overgelaten aan Oost NL (zie hiervoor verder de brief van GS aan PS). De provincie voert de komende periode op verzoek van provinciale staten een evaluatie uit over het gelopen proces. De bestuurscommissie heeft op 30 januari jl. gezegd deze evaluatie te willen benutten en aanvullend daarop de eigen lessen te willen trekken.

5. *Zijn er voorwaarden opgenomen waaronder de subsidie teruggevorderd kan worden? Zo ja: welke?*

Zoals in de inleiding al vermeld, is hier geen sprake van een subsidie, maar van een investering in de vorm van een lening door Oost NL. De voorwaarden voor de lening met een looptijd van 3 jaar zijn onderdeel van het (private) contract tussen Oost NL en Lithium Werks. Voor een verdere toelichting op deze vraag verwijzen wij u naar de brief die Regio Twente als aandeelhouder van Innovatiefonds Twente BV heeft ontvangen van de directeur van Oost NL. Deze is als bijlage bij deze brief gevoegd.

6. *Waarom is besloten om de subsidie aan Lithium Werks te verstrekken, terwijl er op diverse punten niet aan de voorwaarden voor subsidieverstrekking werd voldaan?*

Zie het antwoord op vraag 3.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,

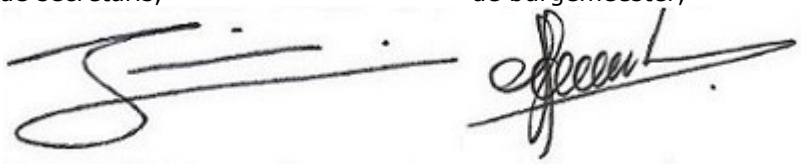

De heer J. Eshuis De heer S.W.J.G Schelberg

Bijlagen:

1. Brief GS aan PS d.d. 18 januari 2019 met als onderwerp: "Actuele informatie Lithium Werks ten behoeve van interpellatiedebat d.d. 23 januari".
2. Brief Oost NL aan Regio Twente d.d. 18 januari 2019 met als onderwerp: "ontwikkelingen Lithium Werks".
3. Brief DB Regio Twente d.d. 12 december 2018.

Bezoekadres
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88

overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij
dhr. W.E. van de Griendt
telefoon 038 499 87 58
WE.vd.Griendt@overijssel.nl

Provinciale Staten van Overijssel

Onderwerp: Actuele informatie Lithium Werks ten behoeve van interpellatiedebat d.d. 23 januari 2019

Toezending aan Provinciale Staten met oogmerk:
[X] ter informatie
[ ] anders, en wel:

Datum
18.01.2019
Kenmerk
<regkenmerk>
Pagina
1

Op 11 januari jl. hebben wij u geïnformeerd over ontwikkelingen rondom Lithium Werks, op basis van informatie die wij van Oost NL hebben ontvangen. De afgelopen week hebben wij benut om zo veel mogelijk helderheid te krijgen over de ontwikkelingen en de gevolgen voor de provincie Overijssel. Door middel van deze brief willen wij u informeren over de laatste ontwikkelingen, het proces tot nu toe en de positie die Oost NL inneemt ter behartiging van de publieke belangen en bescherming van het provinciaal vermogen. Vanuit onze verantwoordelijkheid blijven wij u in de komende periode desgewenst informeren op basis van de informatie van Oost NL bij substantiële ontwikkelingen rondom Lithium Werks.

Focus op bescherming publieke belangen en provinciaal vermogen
Lithium Werks heeft Oost NL op 9 januari jl. geïnformeerd over het splitsen van haar activiteiten in Lithium Werks (met een focus op de VS en China) en Koolen Industries (met een focus op Europa). Wij zijn hier op 10 januari jl. over geïnformeerd. Op vrijdag 11 januari jl. hebben wij u geïnformeerd aan de hand van de verklaring hierover van Oost NL[1].

Zoals u weet heeft Oost NL via de regionale fondsen[2] risicodragend geïnvesteerd in Lithium Werks (3 x € 2,5 miljoen converteerbare lening). Daarmee is de investering in Lithium Werks onderdeel geworden van de investeringsportefeuille van het participatiefonds van Oost NL en beide regionale innovatiefondsen. Als beheerder van de investering staat Oost NL in contact met Lithium Werks en Koolen Industries over de nieuwe ontwikkelingen en eventuele gevolgen voor de lening. Daarbij focust Oost NL zich op de bescherming van de publieke belangen en het provinciale vermogen. De publieke belangen kenmerken zich in het stimuleren van de regionale economie en het realiseren van extra arbeidsplaatsen in Twente.

In het contact met Lithium Werks en Koolen Industries hanteert Oost NL het uitgangspunt dat de lening zo snel mogelijk volledig wordt terugbetaald. Oost NL heeft Lithium Werks op 10 januari jl. dan ook gevraagd om op korte termijn duidelijk te maken op welke wijze het bedrijf de lening wil terugbetalen. Lithium Werks stelt zich op het standpunt dat men nog steeds van plan is om de eerder geschetste plannen te realiseren. Oost NL is samen met externe advocaten bezig om de belangen van de drie regionale fondsen op de beste wijze te dienen.

Beschermen publieke belangen en vermogen
Het Innovatiefonds Overijssel is een revolverend fonds dat risicodragend investeert. Dat betekent dat geld dat in bedrijven is geïnvesteerd weer moet terugvloeien naar het fonds. Wij hebben ons de afgelopen week dagelijks door Oost NL laten informeren over de ontwikkelingen en

[1] https://oostnl.nl/nl/nieuws/verklaring-oost-nl-inzake-lithium-werks
[2] Innovatiefonds Twente is 100% eigendom van regio Twente, Innovatiefonds Overijssel is 100% eigendom van provincie Overijssel. Participatiefonds Oost NL is eigendom van 5 publieke aandeelhouders van Oost NL, te weten de Staat der Nederlanden 54,6%, provincie Gelderland 29,8%, provincie Overijssel 13,2%, Universiteit Twente 2,4%, Regio Twente 0,0000017% (één aandeel).

Datum verzending

de stappen die Oost NL onderneemt. In de afgelopen week hebben er twee overleggen tussen Oost NL, regio Twente en portefeuillehouder plaatsgevonden. Wij hebben richting Oost NL benadrukt dat de publieke belangen geborgd en beschermd moeten worden. Wij steunen dan ook de door Oost NL ingezette koers zoals verwoord in de recente, bijgevoegde aandeelhoudersbrief. Oost NL heeft de afgelopen tientallen jaren laten zien deskundig te zijn in het aangaan en beheren van risicodragende financieringen. Daarbij hoort dat er af en toe hard onderhandeld moet worden met private partijen. Hiervoor moet Oost NL de gelegenheid krijgen, zodat zij kan zoeken naar de beste manier om het provinciaal vermogen te beschermen.

Investering in Lithium Werks breed gedragen

Naast het informeren over de huidige ontwikkelingen willen wij u via deze weg nogmaals meenemen in de wijze waarop de investering in Lithium Werks tot stand is gekomen. Halverwege juni 2018 heeft Lithium Werks bij de regionale overheden, universiteit Twente en Oost NL haar interesse kenbaar gemaakt om zich in Twente te vestigen en daar op topwerklocatie Technology Base een R&D campus te ontwikkelen. De plannen en de samenwerking tussen Lithium Werks, Oost NL, Regio Twente, universiteit Twente en de provincie Overijssel zijn gepresenteerd op de opening van het academische jaar op 3 september (PS/2018/685).

Onafhankelijk oordeel over business case door Investment Committee van Oost NL

Om gebruik te kunnen maken van de financieringsmogelijkheden van de regionale overheden heeft Lithium Werks eind juli een investeringsverzoek bij Oost NL ingediend. Oost NL heeft als fondsbeheerder van de regionale fondsen het verzoek in behandeling genomen. Het investeringsverzoek is beoordeeld door de investment manager en de fondsdirecteur. Vervolgens is het voorgelegd aan onafhankelijke deskundigen, het zogenaamde Investment Committee Directe Investeringen. Het Investment Committee Directe Investeringen heeft de investeringspropositie van Lithium Werks goedgekeurd. Daarmee is de investering binnen Oost NL breed gedragen en voorzien van een onafhankelijk oordeel. Op basis van het positieve advies heeft de bestuurder van Oost NL besloten om de investering te doen.

Goedkeuring voor afwijken van het investeringsreglement

Gezien de aard van de investering heeft Oost NL besloten om de investering uit de drie verschillende regionale fondsen te verstrekken. Na de onderhandelingen tussen de ondernemer en Oost NL werd eind augustus duidelijk dat niet aan alle investeringsvoorwaarden van het Innovatiefonds Overijssel kon worden voldaan (voor bepalingen waarvan is afgeweken, zie PS/2018/732). Gezien de verwachte bijdrage van de investering aan de ontwikkeling van Technology Base als topwerklocatie, de energietransitie, de werkgelegenheid en de doelen van het Innovatiefonds hebben wij er voor gekozen de door Oost NL aan de Houdstermaatschappij[3] gevraagde afwijking van een aantal bepalingen uit het investeringsreglement van het Innovatiefonds Overijssel aan u voor te leggen (PS/2018/690). U heeft hiermee op 26 september 2018 ingestemd. De Regio Twente heeft dezelfde dag ingestemd met afwijking van de bepalingen uit het investeringsreglement van het Innovatiefonds Twente. Ook de Houdstermaatschappij heeft goedkeuring verleend aan het Innovatiefonds Overijssel om te mogen afwijken.

Financiering Lithium Werks onderdeel van investeringsportefeuille en fondsbeheer van Oost NL

Door de goedkeuring heeft Oost NL de financiering kunnen verstrekken en is de financiering aan Lithium Werks onderdeel geworden van de investeringsportefeuille van het participatiefonds van Oost NL en beide regionale innovatiefondsen. Oost NL verzorgt daarmee het fondsbeheer van de financiering. De hierboven geschetste aanpak voor de beoordeling van een investeringsverzoek volgt Oost NL voor alle fondsen die zij beheert. Jaarlijks worden vele voorstellen op deze wijze in behandeling genomen. Inherent aan het risicoprofiel van de regionale fondsen leiden niet alle investeringen tot een succes.

Zakelijke besluiten over investeringen binnen publiek vastgestelde spelregels

U heeft besloten om een revolverend fonds te vormen om bepaalde beleidsdoelen/-prestaties te realiseren. Deze doelen[4] en bijhorende (beleids)kaders[5] voor investeringen van het Innovatiefonds Overijssel zijn door u vastgesteld. Als provincie bepalen wij daarmee "wat" er moet gebeuren met de investeringsmiddelen.

---

[3] Wij zijn 100% aandeelhouder van de Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel. De Houdstermaatschappij is 100% aandeelhouder van het Innovatiefonds Overijssel.

[4] Na vaststelling van de Beleidsbrief meerjaren investeringsplan 2019-2022 Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel en Innovatiefonds (PS/2018/636) zijn deze doelen vastgesteld op realiseren van een investeringsomvang van € 165 miljoen en een werkgelegenheidseffect van 2100 arbeidsplaatsen.

[5] PS/2012/107, PS/2012/945, PS/2014/578, PS/2015/737, PS/2016/508, PS/2016/1110, PS/2018/636

Namens de provincie houden wij toezicht op de door u vastgestelde kaders en doelen. Wij worden hierin ondersteund door de Houdstermaatschappij. De directeur en Raad van Commissarissen van de Houdstermaatschappij houden toezicht op de werkfondsen en hun fondsbeheerders. Daarnaast toetst de directeur van de Houdstermaatschappij bij investeringen of de fondsbeheerder Oost NL zich heeft gehouden aan de investeringsvoorwaarden en fundingsafspraken. Als de fondsbeheerder investeert en handelt binnen de vastgestelde kaders, dan kan hij zelfstandig besluiten over investeringen en alle besluiten nemen die nodig zijn voor het beheer van deze investeringen. Op deze manier kan de fondsbeheerder slagvaardig en markgericht opereren en investeren op zakelijke grondslagen. Bij de mix van investeringen richt hij zich op realisatie van de doelen van het fonds. Daarmee bepaalt de fondsbeheerder zelf "hoe" hij gaat investeren om het "wat" te realiseren.

Als de fondsbeheerder een investering wil doen die buiten de kaders gaat, dan is dat (pas) mogelijk als hij daarvoor goedkeuring heeft gekregen van de Houdstermaatschappij en u. Zodat u kunt toetsen of u akkoord bent met de afwijking van de kaders (het wat), gezien de investering in relatie tot de beleidsdoelen/-prestaties die u met de door u beschikbaar gestelde investeringsmiddelen wilde bereiken. Daarbij oordeelt u dus niet over de inhoud van de investering (hoe). De verlening van goedkeuring gaat via een zogenoemde voorhangprocedure. Omdat daar bij de investering in Lithium Werks sprake van was, hebben wij u conform afspraak (PS/2014/306) in positie gebracht. Zoals toegezegd komen wij nog met een schriftelijke evaluatie van het gevolgde investeringsproces. Wij geven u daarbij inzicht in de verschillen in investeringsvoorwaarden van de fondsen.

Betrokkenheid bij Oost NL; toezicht op ontwikkelingen in portefeuille

Als aandeelhouder nemen we, samen met de vier andere aandeelhouders, deel aan de Algemene Vergadering van de vennootschap. Via de Algemene Vergadering oefenen wij formeel invloed uit op de strategie van Oost NL en besluiten wij onder meer over het jaarverslag en benoemingen. Wij informeren u over de uitkomst van de Algemene Vergadering per brief. Tweemaal per jaar heeft de portefeuillehouder overleg met het lid van de Raad van Commissarissen die op onze voordracht is benoemd door de Algemene Vergadering.

Naast de aandeelhoudersrelatie hebben wij ook een subsidierelatie. De jaarlijkse subsidie wordt vormgegeven aan de hand van het jaarplan van Oost NL en het daaraan ten grondslag liggende meerjarenplan van de vennootschap. Elk kwartaal ontvangen wij een rapportage met de prestaties die Oost NL in het afgelopen kwartaal binnen de drie business units (business development, international en capital) heeft gerealiseerd. Bij het onderdeel capital worden wij geïnformeerd over de ontwikkeling van de investeringsportefeuille van Oost NL (waaronder: aantal investeringen, omvang geïnvesteerd vermogen, revolverendheid, kwaliteit van investeringen). De informatie wordt gebruikt om gedurende het jaar de voortgang van de uitvoering van het jaarplan te volgen. Daarnaast wordt de informatie gebruikt om onderwerpen te formuleren om samen met Oost NL en de andere aandeelhouders te bespreken tijdens de Algemene Vergadering en te betrekken bij het nieuwe jaarplan. Individuele investeringen worden niet besproken.

Wij blijven kansen zien in de ontwikkeling van opslag van hernieuwbare energie in Twente

In Oost-Nederland beschikken wij over een sterk ecosysteem op het gebied van opslag en distributie van energie. Wij willen een belangrijke bijdrage leveren aan de energietransitie. De betrokken partners bezien op welke manier de ontwikkeling van de opslag van hernieuwbare energie wordt voortgezet. Daarnaast zal de ambitie voor de ontwikkeling van een R&D campus op Technology Base Twente moeten worden bijgesteld. Hierbij wordt ook bezien op welke manier de samenwerking tussen de verschillende partners uit de regio voortgezet kan worden.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter, secretaris,

Ontwikkelingsmaatschappij
Oost-Nederland NV
Laan van Malkenschoten 40
Postbus 1026
7301 BG Apeldoorn
088 667 01 00

info@oostnl.nl
www.oostnl.nl

ABN AMRO 45.92.02.340
KvK Enschede 06060570
BTW NL 8138.00.973.B01
IBAN NL 81 ABNA 0459 2023 40
Statutaire zetel: Apeldoorn

Regio Twente
T.a.v. heer J. Beintema
Postbus 1400
7500 BK Enschede

datum 18 januari 2019 ons kenmerk 190118-06/MP
onderwerp Ontwikkelingen Lithium Werks

Geachte aandeelhouder,

In diverse media is de afgelopen week aandacht geschonken aan de recente ontwikkelingen bij Lithium Werks Group BV (LW) doordat het bedrijf op vrijdag 11 januari naar buiten is getreden met een persbericht en verschillende interviews heeft gegeven over de nieuwe situatie. Als gevolg van de veranderde situatie zijn ook veel vragen gerezen. Deze brief zenden wij u om alle aandeelhouders van de betrokken vennootschappen Ontwikkelingsmaatschappij Oost-Nederland NV (Oost NL), Innovatiefonds Overijssel I BV (IFO) en Innovatiefonds Twente BV (IFT) op gelijke wijze te informeren.

Eerst de feiten:

Oost NL, IFO en IFT hebben uit hoofde van een converteerbare geldlening een bedrag van EUR 7,5 miljoen uitgeleend aan LW. De achtergrond was, kort gezegd, het belang dat in de regio werd toegekend aan het plan van LW, onder aanvoering van de heer Kees Koolen (Koolen) om het internationaal opererende LW in de regio Twente samen te werken met de universiteit en andere partijen. Dat moest uiteindelijk leiden tot duizenden banen.

Ik laat de tussenliggende periode hier onbesproken.

Op woensdag 9 januari jl. werd ik 's avonds benaderd door Koolen met de mededeling dat er tijdens een LW-aandeelhoudersbijeenkomst van vrijdag 4 januari tussen de aandeelhouders van LW onoverbrugbare verschillen waren ontstaan die er toe hebben geleid dat partijen hebben besloten de samenwerking te beëindigen.

In een persoonlijk gesprek met Koolen op donderdag 10 januari werd mij de volgende situatie geschetst: aandeelhouder Koolen en de groep medeaandeelhouders bestaande uit de nieuwe CEO van LW, Joe Fisher, en 3 Noren hebben afspraken in een overeenkomst vastgelegd op zaterdag 5 januari.

Direct aansluitend is gedurende de periode tot en met woensdag 9 januari de ontvlechting geeffectueerd en zijn de notariële akten gepasseerd. Door deze serie van handelingen heeft Koolen de volledige controle over de Hengelose onderneming SuperB terug gekregen (met nog een vennootschap uit de LW-stal erbij) en blijft hij volgens eigen zeggen 28% niet-stemgerechtigd aandeelhouder. Ten aanzien van de door Oost NL, IFO en IFT gezamenlijk verstrekte Convertible Loan (CL) ad (3 x € 2,5) € 7,5 miljoen deelde Koolen mede dat deze als bestaande verplichting jegens Oost NL/IFO/IFT in LW was gebleven. Koolen had er dus niets meer van doen. Dat mag contractueel

oost nl

juist zijn; het is moeilijk te begrijpen tegen de achtergrond van Koolens regionale ambitie, de motivatie om het bedrijf op te splitsen en het plan de lening in te zetten om een R&D-campus met 300 banen binnen 3 jaar te realiseren. Ook lijkt Koolen er vooralsnog geen verantwoordelijkheid voor te willen nemen dat hij, zij het als bestuurder van LW, degene is geweest die de regionale partijen mobiliseerde om zijn plannen te steunen. Dat is weer de basis geweest voor de investering van Oost NL.

Aansluitend op het gesprek met Koolen maakte ik kennis met Joe Fisher, de nieuwe CEO van LW, maar als co-founder van LW volledig betrokken bij de hierboven geschetste gang van zaken. Toen Fisher liet blijken niet dezelfde visie te hebben als Koolen op Twente als centrale locatie van het LW-concern, dat na de verhanging van SuperB naar Koolen Industries (nagenoeg) geen intrinsieke regionale binding meer heeft, heb ik Fisher verzocht uiterlijk 12.00 uur de volgende dag (vrijdag 11 januari) een voorstel te doen om de schuld af te lossen. Helaas werd op dit verzoek niet ingegaan en werd slechts een mededeling gedaan dat LW bereid is in goed overleg een oplossing te zoeken. Deze dag trad Super B naar buiten met een publiciteitsoffensief over de nieuwe situatie en heeft Oost NL een verklaring gegeven.

Oost NL laat zich inmiddels bijstaan door een raadsman, die ervaring heeft met internationale rechtszaken. Onze raadsman bracht op zondag 13 januari zijn advies uit, waarna op maandag 14 januari aan LW en Koolen kenbaar werd gemaakt dat Oost NL (mede namens IFO en IFT) van mening is dat LW en Koolen niet te goeder trouw jegens Oost NL hebben gehandeld en dat de CL door de handelingen van LW en Koolen opeisbaar is geworden.

Op dinsdag 15 januari hebben LW en Oost NL ten kantore van de raadsman van LW uitvoerig overleg met elkaar gevoerd en gaf LW te kennen haar Twentse banden (toch) niet te willen verbreken en gezamenlijk aan een oplossing te willen werken. Het is evident dat het vertrouwen in LW en Koolen door de vooropgezette serie van handelingen van LW en Koolen fors geschaad is, want de herstructurering met verschuiving van vermogensbestanddelen is zonder enig overleg met Oost NL doorgevoerd, terwijl Oost NL een bij partijen bekend groot belang had bij die regionale aspiraties van LW.

Wij verwachten dat de komende dagen duidelijk zal worden of de partijen nader tot elkaar geraken. Indien nodig, is Oost NL bereid te procederen tegen LW en andere betrokkenen. Die bereidheid is ook kenbaar gemaakt aan LW en Koolen.

Oost NL heeft zich, samen met veel andere partijen, volledig ingezet om het onderwerp Energy Storage als economische kans voor Twente en Oost-Nederland uit te bouwen. Wij zullen dat, ondanks deze grote tegenslag, blijven doen en hopen dat de middelen hiervoor weer spoedig beschikbaar komen voor kansrijke investeringen.

Met vriendelijke groet,
Ontwikkelingsmaatschappij Oost-Nederland NV

Marius Prins
Directeur

cc. de heer J. Kerkwijk

regio Twente

Twente

College van burgemeester en
wethouders van Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

BEZOEKADRES
Nijverheidstraat 30
7511 JM Enschede
POSTADRES
Postbus 1400
7500 BK Enschede
CONTACT
053 487 65 43
KvK NUMMER
08195873

UW KENMERK		ONS KENMERK	2018-000076/D2018-12-000257	DATUM	12 december 2018
BEHANDELD DOOR	H.M. Bolhaar/E .Smit	E-MAIL	h.bolhaar@regiotwente.nl	DOORKIESNR.	053 4876630
ONDERWERP	Agenda voor Twente				

VERZONDEN 20 12 2018

Geacht college,

Uw college heeft in een brief d.d. 8 oktober 2018 een aantal vragen gesteld over het proces van totstandkoming van het besluit over Lithium Werks BV (hierna Lithium) in het algemeen en de positie hierbij van de heer Braaksma in het bijzonder.

Wij beantwoorden deze brief mede namens de voorzitter en vicevoorzitter van de bestuurscommissie Agenda van Twente. Bij de beantwoording hebben wij gekozen voor zorgvuldigheid boven snelheid. Met betrokkenen hebben diverse overleggen en consultaties plaatsgevonden. Ook hebben wij het debat in provinciale staten afgewacht over de investering in Lithium gezien de samenhang van de investeringen uit het Innovatiefonds Overijssel en het Innovatiefonds Twente.

Het besluit van de bestuurscommissie Agenda van Twente inzake het verstrekken van een lening aan Lithium door Oost NL, onze fondsbeheerder van het Innovatiefonds Twente, maakt onderdeel uit van het totaalpakket van 7,5 miljoen overheidsinvesteringen genoemd in uw brief.

Allereerst hebben wij er behoefte aan enige context te geven over het fondsbeheer dat door Oost NL namens de Twentse gemeenten wordt uitgeoefend en gaan wij in algemene zin in op regels rond belangenverstrengeling. Vervolgens beantwoorden wij uw vragen.

Fondsbeheer Oost NL

Oost NL is opgericht om kansen te verzilveren die zich voordoen om de sociaaleconomische structuur in o.a. Twente te versterken. Daarvoor heeft Oost NL middelen vanuit het publiek domein ter beschikking gekregen, waaronder van Regio Twente via het Innovatiefonds Twente. Het beheer van dit fonds is bewust op afstand gezet en opgedragen aan Oost NL. Als fondsinvesteerder mogen wij ervan uit gaan dat Oost NL als fondsbeheerder investeert op zakelijke gronden en investeringsaanvragen zoals die van Lithium zorgvuldig en professioneel beoordeelt. Dit alles heeft geleid tot een succesvol traject met als uitkomst de realisering van een R&D campus naar Twente te halen. In uw brief erkent u ook de grote economische betekenis hiervan voor onze regio.

De lening vanuit het Innovatiefonds Twente draagt bij aan de realisatie van de doelen van ons investeringsfonds. Deze investering en de hoogte daarvan vallen binnen het mandaat van Oost NL. Wij en ook de bestuurscommissie zijn normaal gesproken niet betrokken bij het verstrekken van individuele leningen, maar worden periodiek geïnformeerd over de fondsresultaten al dan niet via de bestuursrapportage. Oost NL heeft om een afwijking gevraagd van de investeringsinstructie zodat, zoals hierboven al aangegeven, vanuit drie fondsen gezamenlijk een totaalpakket kon worden aangeboden. Tegen deze achtergrond was een besluit van de bestuurscommissie Agenda van Twente nodig. Het ging dus niet om een oordeel over de investering zelf. De allerbelangrijkste waarborg hierbij heeft gelegen bij de onafhankelijke en deskundige beoordeling door het Investment Comitee Directe Investeringen. In de bestuurscommissie van 31 oktober 2018 heeft de heer Rhemrev, manager capital van Oost NL, een toelichting op het fonds en de besluitvormingsstructuur gegeven en daarbij ook aangegeven dat het hier een lening betreft en niet zoals in de media vermeld een subsidie.

Kaders en spelregels t.a.v. belangenverstrengeling

Voor het voorkomen van (de schijn van) belangenverstrengeling bestaan er kaders en spelregels vanuit verschillende bronnen. Het Burgerlijk Wetboek bevat waarborgen die commissarissen in acht moeten nemen waaronder volledige openbaarheid en transparantie. Nevenfuncties moeten actief openbaar worden gemaakt en zijn publiekelijk toegankelijk. Ook moeten commissarissen zich onthouden van beraadslagingen en tegenstrijdige belangen. Daarnaast kent Oost NL nog eigen gedragscodes. In de door de RvC van Oost NL opgestelde en met de algemene vergadering van aandeelhouders besproken profielschets voor de RvC zijn onafhankelijkheidseisen opgenomen waaraan de commissarissen van Oost NL dienen te voldoen. Alle commissarissen kunnen (en konden) als onafhankelijk worden aangemerkt in de zin van de Nederlandse Corporate Governance Code. Waar nodig zullen wij in de beantwoording naar het vorenstaande verwijzen.

Vraag 1 Waren posities van de heer Braaksma bekend

Het voorzitterschap van de heer Braaksma van de Twente Board en zijn adviseurschap van de bestuurscommissie worden als bekend verondersteld. De posities van de heer Braaksma waren bekend op het moment dat Oost NL als fondsbeheerder van het Innovatiefonds Twente met het project startte. Hij is hierover steeds vanaf het begin transparant geweest. Dat geldt ook voor zijn commissariaat bij Oost NL. Recent, op 11 april 2018, heeft de bestuurscommissie besloten hem voor herbenoeming voor te dragen.
De overige relevante posities van de heer Braaksma zijn door Oost NL getoetst. M.b.t. het investeringsbesluit is dit ook een taak van Oost NL. Wij verwijzen verder naar de verklaring van Oost NL die bij deze brief is gevoegd.

Vraag 2 Wanneer bekend bij leden dagelijks bestuur en voorzitter en vicevoorzitter bestuurscommissie

Zowel wij als de voorzitter en vicevoorzitter van deze commissie waren op de hoogte van de posities van de heer Braaksma bij de Twente Board en als commissaris van Oost NL. De heer Braaksma was commissaris bij SuperB, maar niet bij Lithium Works. De leden van het dagelijks bestuur en de bestuurscommissie hebben dit niet actief eerder geweten dan toen Oost NL op de lijn kwam. De heer Braaksma heeft als adviseur Lithium aangedragen bij Oost NL. De posities van de heer Braaksma waren bij Oost NL bekend.

Vraag 3 **Hebben posities van de heer Braaksma rol gespeeld tot totstandkoming financieringsconstructie en voorstel**

Het dagelijks bestuur van Regio Twente heeft ten aanzien van besluitvorming over investeringen uit de Agenda van Twente geen bevoegdheden. Het heeft dus geen positie bij de besluitvorming over de investering voor Lithium. Die zijn in de Verordening op de bestuurscommissies toegekend aan de speciaal daarvoor ingestelde bestuurscommissie. Ook de posities van de heer Braaksma hebben geen rol gespeeld bij de totstandkoming van de financieringsconstructie en het voorstel. Zie hiervoor ook de verklaring van Oost NL. De RvC van Oost NL heeft bij de besluitvorming over de investering geen rol gehad. Het Investment Commitee Directe Investeringen heeft de directie positief geadviseerd waardoor er geen rol was weggelegd voor de RvC. De heer Braaksma heeft zich dus ook niet hoeven te onthouden van deelname aan de besluitvorming van de aan Lithium te verstrekken lening aangezien er geen besluitvorming heeft plaatsgevonden in de RvC.

Vraag 4 **Waartoe worden middelen investeringsfonds aangewend**

Regio Twente heeft voor het Innovatiefonds Twente een Investeringsinstructie vastgesteld waarnaar Oost NL handelt. Hierin staat dat het fonds is om te voorzien in de behoefte aan risicokapitaal in de vorm van aandelenkapitaal of hybride kapitaalinstrumenten en/of achtergestelde (converteerbare) leningen.

Vraag 5 **Is overwogen dat posities schijn van belangenverstrengeling kunnen oproepen**

Nee, dat is niet overwogen. Naast de algemene waarborgen uit het Burgerlijk Wetboek volgt Oost NL op het punt van belangenverstrengeling de Nederlandse Corporate Governance Code, welke op dit punt tevens is vastgelegd in het reglement van de RvC van Oost NL. Het risico van strijdige belangen of de schijn van belangenverstrengeling wordt gemitigeerd door over nevenfuncties transparant en duidelijk te zijn in het openbaar register van nevenfuncties dat wordt gepubliceerd in het jaarverslag. Daarnaast is de heer Braaksma steeds transparant geweest over zijn posities. Bij Oost NL zijn verder de geldende procedures gevolgd en de heer Braaksma is als adviseur zonder stemrecht aan de bestuurscommissie Agenda van Twente verbonden namens de Twente Board. Bij de beraadslaging en besluitvorming in de bestuurscommissie is hij niet aanwezig geweest.

Vraag 6 **Waarom bestuurscommissie niet actief geïnformeerd**

Wij zijn van mening dat actief informeren van de bestuurscommissie niet noodzakelijk was omdat de verschillende toezichthoudende functies op een of andere manier niet relevant zijn geweest voor de besluitvorming over de aan de bestuurscommissie voorgelegde vraag.

Vraag 7 **Hoe beoordeelt u gegeven situatie vanuit oogpunt good governance**

Op basis van hetgeen wij hiervoor hebben beantwoord zien wij vanuit good governance geen problemen met de ontstane situatie.

Er is echter wel geleerd van de ophef die blijkbaar is ontstaan. De voorzitter en vicevoorzitter van de bestuurscommissie hebben met de voorzitter van de Twente Board gesproken hoe de transparantie met betrekking tot de posities van de leden kan worden vergroot. Dit heeft er toe geleid dat de Twente Board een overzicht heeft opgesteld van de hoofd- en nevenfuncties van de leden. Dit overzicht wordt op de website van de Board geplaatst en is

als bijlage bij deze brief gevoegd. Dat geldt ook voor de informatiebrief van gedeputeerde staten van Overijssel aan provinciale staten d.d. 18 oktober 2018.

Naar aanleiding van het statendebat d.d. 7 november heeft gedeputeerde Van Hijum aangegeven in de aandeelhoudersvergadering van Oost NL het dilemma te willen inbrengen hoe verbindend en ondernemend commissarissen mogen zijn vanuit het oogpunt van good governance. Wij sluiten ons hierbij aan mits daarbij het uiteindelijke doel niet uit het oog wordt verloren: de economische structuurversterking in Oost Nederland en in ons geval in Twente.

Inmiddels heeft de heer Braaksma laten weten te stoppen als commissaris bij Oost NL. De opzeggingsbrief treft u bijgaand aan. Het proces van zijn opvolging zal in de bestuurscommissie worden besproken.

Met vriendelijke groeten,

Dagelijks bestuur,

secretaris,	voorzitter,
ir. G.H. Tamminga	dr. G.O. van Veldhuizen

Bijlage(n)
1. Brief d.d. 18 oktober 2018 met bijlage van gedeputeerde staten aan provinciale staten
2. Overzicht hoofd- en nevenfuncties leden Twente Board
3. Brief van de heer Braaksma d.d. 16 november 2018 aan Oost NL

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88

overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij
F. Schepers
telefoon 038 499 89 86
F.Schepers@overijssel.nl
W.E. van de Griendt
telefoon 038 499 87 56
WE.vd.Griendt@overijssel.nl

Provinciale Staten van Overijssel

Onderwerp: Aanvullende informatie over investering in Lithium Werks

Toezending aan Provinciale Staten met oogmerk:
[X] ter informatie
[ ] anders, en wel:

Datum
18.10.2018
Kenmerk
2018/0480442
Pagina
1

Bijlagen
Bijlage 1: Verklaring Oost NL

Door uw besluit op 26 september 2018 (PS/2018/690) heeft het Innovatiefonds Overijssel kunnen investeren in Lithium Werks. Naar aanleiding van de vergadering in Provinciale Staten en een artikel over deze investering in de Tubantia van 18 oktober[1] hechten wij eraan om een nadere toelichting te geven over twee specifieke onderwerpen, te weten de snelheid van handelen en de betrokkenheid van de voorzitter van de Twente Board.

Snelheid van handelen
Rond de vestiging van de nieuwe R&D campus van Lithium Werks waren we in internationale competitie met andere regio's. Voor Lithium Werks was duidelijkheid en commitment van de overheden, onder aanvoering van Oost NL, essentieel. Daadkrachtig en doelgericht handelen om de R&D campus te binden aan onze regio was daarbij van groot belang. Net als het tonen van commitment van de regionale overheden door middel van investeringsdeelname. Dat laatste maakt dat het initiatief serieuzer wordt beoordeeld door investeerders, waardoor zij eerder geïnteresseerd zijn om (mee) te investeren.

De initiatiefnemers hebben tijdens de opening van het academische jaar van Universiteit Twente de investering kenbaar gemaakt. Als publiek moment met veel persaandacht was dit een geschikt moment om het acquisitietraject in de beginfase kracht bij te zetten om daarmee nieuwe investeerders te werven om de ambitie van de onderneming te realiseren.

Betrokkenheid voorzitter Twente Board
De heer Braaksma, de voorzitter van Twente Board, heeft vanuit meerdere rollen een relatie met (de investering in) Lithium Werks. Naast zijn voorzitterschap van Twente Board is hij voorzitter van de Raad van Commissarissen van SuperB International (onderdeel van Lithium Werks) en lid van de Raad van Commissarissen van Oost NL.

De heer Braaksma heeft deze rollen zorgvuldig gescheiden gehouden. Vanuit zijn toezichthoudende en raadgevende rol richting de directie van SuperB International is hij betrokken geweest bij de investering. Zijn rol bij SuperB is openbaar[2] en bekend bij Oost NL. De heer Braaksma heeft steeds zijn diverse belangen respectievelijk posities kenbaar

[1] Zie https://www.tubantia.nl/enschede/kritiek-op-miljoenensubsidie-oostnl-voor-lithium-werks~aa1ec3ab/
[2] Zie www.oostnl.nl/nl/raad-van-commissarissen

Datum verzending

gemaakt. Daarmee is strikt gehandeld volgens de gedragscode bij Oost NL[3]. Zie hierover ook de verklaring van Oost NL in de bijlage.

Investeringsmogelijkheden bij Oost NL worden standaard onderzocht en beoordeeld door onafhankelijke deskundigen, het zogenaamde Investment Committee Directe Investeringen. Bij deze interne besluitvorming bij Oost NL heeft de Raad van Commissarissen geen formele rol gehad. Het Investment Committee Directe Investeringen heeft de directeur/bestuurder positief geadviseerd, waardoor geen toestemming van Raad van Commissarissen nodig was. In onze brief van 19 september 2018 (PS/2018/732) hebben wij u reeds geïnformeerd over het besluitvormingsproces dat Oost NL heeft doorlopen bij de investering in Lithium Werks. Tevens zijn wij ingegaan op de rol die u bij deze investering heeft.

De Twente Board helpt om grote economische ontwikkeling en dynamiek in Twente te stimuleren. Werk en werkgelegenheid zijn van groot belang voor Twente. Wij zijn blij met de inzet die de heer Braaksma als voorzitter van de Twente Board hierbij levert. Wij vinden het belangrijk dat de voorzitter en andere leden van de Twente Board actief zijn in het economisch domein in Twente. Door hun netwerken en vanuit hun verantwoordelijkheden kunnen zij mensen, middelen en kennis bij elkaar brengen waardoor zij initiatieven die de Twente economie kunnen versterken succesvol kunnen ondersteunen.

Het kan gebeuren dat verschillende rollen die personen innemen elkaar raken. Wij zien hierin geen problemen, zolang er sprake is van transparantie en deze persoon zich dan buiten de besluitvorming houdt. Naar ons idee en waarneming is dat hier gebeurd. Er was dan ook geen aanleiding om u hierover te informeren.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter,

secretaris,

[3] https://oostnl.nl/nl/corporate-governance

oost nl

Ontwikkelingsmaatschappij
Oost-Nederland NV
Laan van Malkenschoten 40
Postbus 1026
7301 BG Apeldoorn
088 667 01 00

info@oostnl.nl
www.oostnl.nl

ABN AMRO 45.92.02.340
KvK Enschede 06060570
BTW NL 8138.00.973.B01
IBAN NL 81 ABNA 0459 2023 40
Statutaire zetel: Apeldoorn

Provincie Overijssel
t.a.v. Eddy van Hijum

Datum 18 okt 2018 ons kenmerk
onderwerp Verklaring Oost NL inzake Lithium Werks / berichtgeving Tubantia 18/10/2018

Geachte heer Van Hijum,

Naar aanleiding van de berichtgeving van hedenochtend in Tubantia omtrent Lithium Werks *('Te slagvaardig met subsidie'* en *'Knellen de petten van Braaksma?'*) kan ik u melden dat de toekenning door Oost NL van een lening van € 7,5M aan Lithium Werks conform de geldende procedures is verlopen en dat ook de gedragscode van Oost NL is gerespecteerd.

De heer Braaksma introduceerde Oost NL bij Lithium Werks voor ondersteuning bij het vinden van een geschikte locatie voor de ontwikkeling van een R&D campus. Samen met betrokkenen heeft Oost NL Technology base geïdentificeerd als geschikte locatie voor de R&D campus. Door de leiding van Lithium Werks is vervolgens aan Oost NL gevraagd om een investering in Lithium Werks te overwegen. Oost NL heeft een spoedprocedure t.a.v. besluitvorming ingezet, gegeven de internationale concurrentie. Bij de interne besluitvorming over de investering heeft de RvC van Oost NL geen formele rol gehad. Het Investment Commitee Directe Investeringen heeft de Directie positief geadviseerd, waardoor geen toestemming van RvC nodig was.

RvC en MT van Oost NL constateren dat de heer Braaksma, ten aanzien van bedrijven waarmee zowel de heer Braaksma als Oost NL in contact stond, steeds zijn diverse belangen en posities kenbaar gemaakt heeft.

Zoals bekend, is Oost NL door de overheid op afstand gezet, juist om ondernemend op te treden. Het is mijn overtuiging dat er ook in het geval van Lithium Werks integer en ondernemend is opgetreden door Oost NL ten dienste van de versterking van de economische structuur in Overijssel.

Met vriendelijke groet,
Ontwikkelingsmaatschappij Oost-Nederland

i.o.

G.H.N.L. van Woerkom
Voorzitter Raad van Commissarissen Oost NL

Ontwikkelingsmaatschappij
Oost-Nederland

Twente Board

economic development

Twente

Overzicht (neven)functies leden van de Twente Board – 20 nov. 2018

Geert Braaksma:

- Voorzitter Twente Board
- Lid Sturingscommissie Agenda voor Twente
- Lid Raad van Commissarissen Lithium Werks
- Aandeelhouder / adviseur Eminent Systems BV / Eminent Products BV
- Financier (binnenkort aandeelhouder) / adviseur Sit & Heat BV
- Financier / adviseur Smart2IT BV
- Eigenaar Prospectu, Business Coaching & Supervision
- Vriend van H164
- Lid bestuur PhotonDelta (tot eind 2018)

Regina Nieuwmeijer:

- Voorzitter Industriële Kring Twente
- Directeur Veha Plastics BV
- Founder Talentgroep Twente BV
- Kartrekker Ondernemend Twente
- Lid Twente Board
- Lid Sturingscommissie Agenda voor Twente

Hans Kroeze:

- Algemeen directeur ADG Dienstengroep
- Lid Algemeen Bestuur van de branchevereniging OSB (Ondernemersorganisatie Schoonmaak en Bedrijfsdiensten)
- Lid Twente Board
- Lid Stuurgroep Business in Twente
- Lid Sturingscommissie Agenda voor Twente
- Voorzitter VNO-NCW Twente en Overijssel (aftredend medio 2019)
- Lid Raad van Commissarissen van Vredehof te Enschede (aftredend eind 2018)
- Lid Raad van Commissarissen, auditcommissie, remuneratiecommissie en benoemings- en selectiecommissie van Twence Holding BV (aftredend eind 2018)

Jaap Beernink:

- Directeur-Bestuurder Novel-T
- Mede-oprichter Golden Egg Check
- Directeur Holding Technopolis Twente B.V. (HTT)
- Lid bestuur StartupDelta
- Lid Adviescommissie Vroegefase Financiering (RVO)
- Lid Twente Board
- Voorzitter Technologiekring Twente (TKT)

- Adviseur Stuurgroep Kennispark Twente
- Lid Platform Ondernemend Twente
- Directeur InnovationLab (UT)

Hans ter Steege:

- Algemeen directeur Ter Steege Holding bv.
- Voorzitter Kring Werkgevers Rijssen
- Kartrekker Platform Ondernemend Twente
- Lid bestuur IKT West-Twente
- Penningmeester Stichting Havezathe de Oosterhof
- Bouwpartner Saxion
- Lid Klankbordgroep Triathlon Holten
- Lid Twente Board
- Lid Sturingscommissie Agenda voor Twente)

Anka Mulder:

- Voorzitter College van Bestuur Saxion Hogeschool
- Lid Hochschulrat (Raad van Toezicht) TU Hamburg
- Lid Comité d'Orientation Stratégique Universiteit van Sorbonne
- Lid Twente Board
- Lid Sturingscommissie Agenda voor Twente
- Lid Foundersberaad Novel-T
- Lid Stuurgroep Human Capital Agenda Twente
- Lid bestuur Stichting Twentebranding

John van der Vegt:

- Voorzitter College van Bestuur ROC van Twente
- Lid Twente Board
- Voorzitter Sturingscommissie Agenda voor Twente
- Lid Stuurgroep Human Capital Agenda Twente
- Lid bestuur MBO Raad.
- Vice-voorzitter Raad van Toezicht Stichting Leerplanontwikkeling.
- Lid Raad van Commissarissen Wilminktheater en Muziekcentrum.

Victor van der Chijs:

- Voorzitter College van Bestuur Universiteit Twente
- Voorzitter European Consortium of Innovative Universities (ECIU)
- Voorzitter 4TU.Federatie
- Voorzitter Raad van Toezicht Kennisland
- Voorzitter stuurgroep crossover-programma Energie Transitie, van de Topsectoren Creative Industrie, Energie en ICT
- Voorzitter Raad van Advies Nationaal Archief
- Lid Twente Board
- Voorzitter Foundersberaad Novel-T
- Lid Sturingscommissie Agenda voor Twente
- Lid Economic Development Board Zwolle
- Lid Raad van Commissarissen RET
- Lid Raad van Commissarissen Deerns Groep B.V.

- Lid Raad van Toezicht van de Stichting Nederlands Fonds voor de Film

Eddy van Hijum:

- Gedeputeerde Economie, Financiën en Deelnemingenbeleid
- Lid AB en DB van het ADT
- Lid AB en DB van het Openbaar Lichaam Regionaal Bedrijventerrein Twente
- Lid/plv. voorzitter Regionaal Comité – 'GO-programma 2007-2013' (Gelderland+ Overijssel), EU-programma
- Lid Comité van Toezicht Operationeel Programma EFRO 2014-2020, regio Oost-Nederland
- 1e Algemeen gemachtigde voor vertegenwoordiging van de provincie in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van:
  - Herstructureringsmaatschappij Overijssel (HMO) NV
  - Houdstermij Fondsen Overijssel
  - Ontwikkelmij Oost-Nederland (Oost NL)
  - Wadinko NV
  - Bank Nederlandse Gemeenten
- 2e Algemeen gemachtigde voor vertegenwoordiging van de provincie in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van:
  - Vitens NV
  - Verkoopvennootschap BV
  - CBL vennootschap BV
  - Vordering Enexis BV
  - Alemene Claim Staat Vennootschap BV
- 1e Lid Treasury commissie
- Voorzitter WABHOLD (klankbordgroep omliggende gemeenten en Waterschap Luchthaven Twente: Waterschap Regge en Dinkel, Almelo, Borne, Hengelo, Oldenzaal, Losser, Dinkelland)
- Lid IPO Bestuur
- Lijsttrekker CDA voor de Provinciale Statenverkiezingen Overijssel 2019
- Lid Twente Board
- Lid Economic Development Board Zwolle
- Lid Foundersberaad Novel-T
- Secretaris Stichting Oranjefeesten Laag Zuthem

Onno van Veldhuizen:

- Burgemeester gemeente Enschede
- Voorzitter Algemeen en Dagelijks Bestuur Regio Twente
- Voorzitter Presidium Twenteraad
- Voorzitter Portefeuilleberaad Belangenbehartiging Regio Twente
- Lid Lobby-overleg Provincie Overijssel / Regio Twente
- Lid (vice-voorzitter) Twente Board
- Lid Foundersberaad Novel-T
- Voorzitter Netwerkstad Twente
- Lid (vice-voorzitter) Dagelijks Bestuur Euregio
- Lid MONT
- Voorzitter Algemeen en Dagelijks Bestuur Veiligheidsregio Twente
- Voorzitter Algemeen Bestuur Districtelijk Veiligheids Overleg (DVO) Twente
- Voorzitter Dagelijks Bestuur Districtelijk Veiligheids Overleg (DVO) Twente
- Voorzitter Bestuurlijke Begeleidingsgroep Veiligheidsnetwerk Oost Nederland
- Vice-voorzitter beleidsdriehoek Oost Nederland
- Vice-voorzitter Bestuurscollege Oost Nederland van de Politie
- Voorzitter Algemeen en Dagelijks Bestuur Instituut Fysieke Veiligheid (IFV)
- Lid Regionaal Veiligheidsoverleg Politie

- Lid Hague Security Delta
- Lid Rijksherenoverleg
- Lid van het netwerk Mayors for Peace
- Bestuurslid en vice-voorzitter van het Nederlands Genootschap van Burgemeesters
- Lid bestuur stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting gemeenten
- Voorzitter van de Raad van Toezicht van de Vechtsport Autoriteit
- Lid van bestuur BNG Cultuurfonds
- Lid van bestuur ORDPA (Overleg Rechtspositie Centrale Politieke Ambtsdragers)
- Adviseur Advisory Board World Trade Center Twente (WTC)

Secretariaat

Yvonne Bijenhof:

- Manager ROC van Twente
- Voorzitter Raad van Toezicht Protestants Christelijk Onderwijs, Noord Twente
- Lid bestuur Stichting Kunst en Cultuur, Ledeboer & Co
- Lid bestuur Stichting 150 jaar Hightech in Twente (in liquidatie)
- Raadslid Almelo
- Secretaris Twente Board

Linda van Asselt:

- Senior adviseur Economie Regio Twente
- Secretaris Twente Board
- Secretaris Stuurgroep Business in Twente

Hendrik Haaksema:

- Senior adviseur Economie Regio Twente
- Programma manager Novel-T
- Secretaris Twente Board (tot eind 2018)
- Secretaris Sturingscommissie Agenda voor Twente (tot eind 2018)

PROSPECTU
BUSINESS COACHING & SUPERVISION

Vechtlaan 62, NL-7555 JZ Hengelo
T: +31 6 83038388
E: geert.braaksma@prospectu.eu
KvK: 64333884
BTW: NL112871732B01
IBAN: NL45RABO0300583524
BIC: RABONL2U

Ontwikkelingsmaatschappij Oost Nederland NL
T.a.v. de heer G. H. N. L. Van Woerkom
Postbus 1026
7301 BG Apeldoorn

Datum: 16 november 2018
Betreft: Beëindiging commissariaat

Geachte heer Van Woerkom, beste Guido,

Ik heb besloten om mijn tweede termijn als commissaris bij Oost NL niet vol te maken en mijn commissariaat per direct te beëindigen. De reden hiervoor is dat zich in mijn werkzaamheden als coach, financier en adviseur binnenkort een aantal veranderingen zal voordoen die, ook wanner wij ons – zoals steeds het geval is geweest – aan onze governance code houden, mogelijk tot (de schijn van) belangenverstrengeling en / of vervelende discussies en beeldvorming zouden kunnen leiden. Daar heeft niemand belang bij.
Ik wil ik mij, als voorzitter van de Twente Board, ook volledig en "onbevangen" kunnen inzetten voor de ontwikkeling van Twente en Oost Nederland. Dit kan juist door mijn betrokkenheid bij verschillende organisaties en ik wil in "vrijheid" verbindingen kunnen leggen. Recente ervaringen tonen aan dat dit niet altijd gemakkelijk is, zeker als hierbij de ontwikkelingsmaatschappij ook in beeld is. Mijn betrokkenheid bij de totstandkoming en implementatie van het Nationale Plan Geïntegreerde Fotonica zou in die zin ook tot discussie kunnen leiden.

Ik kijk met plezier terug op de afgelopen jaren en hoe Oost NL zich heeft ontwikkeld en naar mijn mening verbeterd. Ik blijf ook graag als voorzitter van de Twente Board in nauw contact omdat wij Oost NL als een belangrijk instrument zien in de sociaaleconomische versterking van de regio.

Met vriendelijk groet,

Geert Braaksma

CC: De heer G. O. Van Veldhuizen, voorzitter Regio Twente
Mevrouw W. D. Bult - Spiering

Gemeente
Almelo

Regio Twente ingekomen post
Registratienummer: 2018-000076
Domein:
Domein: LO/ECO
Datum -9 OKT. 2018 Paraaf
Dagelijks Bestuur | Regioraad
Scan:
Kopie:

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Bezoekadres:
Haven Zuidzijde 30
7607 EW Almelo

Telefoon : **(0546) 54 11 11**
e-mail : **gemeente@almelo.nl**
internet : **www.almelo.nl**

Het dagelijks bestuur van de Regio Twente
Postbus 1400
7500 BK Enschede

Uw kenmerk	Ons kenmerk		Datum
			8 oktober 2018
Bijlage(n)	Doorkiesnummer (0546) 54 1111	Inlichtingen bij	

Onderwerp
Agenda van Twente

Geacht bestuur,

Op 26 september 2018 heeft de bestuurscommissie Agenda van Twente besloten in te stemmen met het afwijken van de investeringsinstructie van Innovatiefonds Twente BV ten behoeve van de door de fondsbeheerder Ontwikkelingsmaatschappij Oost Nederland NV (Oost NL) voorgenomen financiering ad € 2,5 miljoen uit het Innovatiefonds Twente in Lithium Werks BV (adviesnota 18002003). Deze investering maakt deel uit van een totaal pakket van € 7,5 miljoen aan overheidsinvesteringen.

Wij onderkennen het grote economische belang dat realisatie van de R&D-campus van Lithium Werks BV op Technology Base Twente heeft en zijn onder de indruk van de bijdrage die Lithium Werks BV met de campus zegt te bieden aan de regionale arbeidsmarkt. Tegen die achtergrond, maar ook vanwege onze opvatting dat regionaal afgesproken vestigings- en investeringsprofielen uitzonderingen mogen lijden als het regionaal succes daarmee wordt versterkt, heeft onze vertegenwoordiger in de commissie namens ons ingestemd met het onder het besluit liggende voorstel.

Tijdens de beraadslaging over het voorstel zijn diverse argumenten uitgewisseld, zowel voor als tegen het voorstel. Een van de gesprekspunten was de positie van de voorzitter van de Twente Board, de heer Geert Braaksma. De heer Braaksma heeft de commissie bij het begin van de behandeling van het voorstel meegedeeld dat hij adviseur is van Lithium Werks BV en daarom de vergadering wilde verlaten. Dat heeft hij ook gedaan. Daarna is in de commissie gesproken over het feit dat de heer Braaksma niet alleen naar eigen zeggen adviseur is van Lithium Werks BV, maar dat ook is komen vast te staan dat hij commissaris is bij Super B International Holding BV. Onze vertegenwoordiger heeft ingebracht te weten dat deze vennootschap deel uitmaakt van een conglomeraat van vennootschappen en eigendommen waarvan ook Lithium Werks BV deel uitmaakt. Dit conglomeraat staat in hoogste instantie onder de doorslaggevende beslissingsbevoegdheid van de heer Kees Koolen, die in alle van het concern deel uitmakende rechtspersonen indirect een 100% eigendom heeft.

Door commissieleden is ongenoegen uitgesproken over het niet bekend zijn van deze situatie. In de commissie is ook de vraag gesteld of en in hoeverre de posities van de heer Braaksma als adviseur van Lithium Werks BV en commissaris bij de indirect aan Lithium Werks BV verwante Super B International Holding BV van invloed zijn geweest op het formuleren van het voorstel aan de bestuurscommissie, temeer omdat in dat voorstel gevraagd wordt in te stemmen met een investering van maar liefst € 2,5 miljoen in een onderneming waarin hij indirect is betrokken. Deze vraag is niet ondubbelzinnig beantwoord. Vanwege de noodzaak die dag tóch een besluit te nemen is door de commissie beantwoording van de vraag niet voorwaardelijk gemaakt aan instemming met het voorstel.

In ons college hebben wij op de besluitvorming teruggeblikt. Mede naar aanleiding van twee nadere inzichten. Het eerste is dat de verwevenheid van de heer Braaksma met het concern nog groter is dan tijdens de commissievergadering bekend was, namelijk dat hij ook commissaris is bij een andere van het genoemde concern deel uitmakende vennootschap, Red Mul Unlimited BV. In de bijlage geven wij beknopt de onderlinge verhouding tussen de genoemde rechtspersonen weer, zoals die bij ons bekend zijn op basis van naslag in het Handelsregister. Daarin is ook een persoonlijke verwevenheid van de heren Braaksma, Koolen en Van der Ploeg te veronderstellen.

Het tweede verdere inzicht is dat de heer Braaksma ook commissaris is bij Oost NL. Met dat inzicht wordt de kwestie nog complexer omdat Oost NL de rechtspersoon is die Innovatiefonds Twente BV beheert, de vennootschap die in Lithium Werks BV zal beleggen. De heer Braaksma is kortweg gezegd dus enerzijds toezichthouder bij de investeerder en anderzijds adviseur/toezichthouder in het concern aan wie de investering ten goede komt. Hij is bovendien voorzitter van de Twente Board, het orgaan dat zich politiek, bestuurlijk en maatschappelijk sterk maakt voor de Twentse regionale economie en dat zich lovend heeft uitgelaten over de vestiging van Lithium Werks BV op Technology Base Twente.

Wij voelen onbehagen bij het feit dat de Twentse gemeenten via de bestuurscommissie Agenda van Twente gevraagd is verantwoordelijkheid te nemen voor een op zichzelf plausibele afwijking van een investeringsinstructie ten behoeve van een op zichzelf voor onze regio nuttig economisch initiatief, terwijl hun de combinatie van posities van de heer Braaksma (commissaris bij Oost NL, voorzitter Twenteboard én commissaris/adviseur bij drie vennootschappen van de heer Koolen, waaronder de vennootschap die rechtstreeks belang heeft bij de investering van Innovatiefonds Twente BV) onbekend was en die combinatie de vraag kon oproepen of bij de totstandkoming van het daartoe strekkende voorstel voldoende zakelijke objectiviteit is betracht.

Wij richten ons tot u met een aantal vragen die naar aanleiding van het voorgaande bij ons zijn gerezen.

1. Waren de genoemde posities van de heer Braaksma bekend bij de ontstaan van het idee om met middelen van Innovatiefonds Twente BV te investeren in Lithium Werks BV? Zo nee, wanneer waren deze posities wel bekend en bij wie?
2. Waren de leden van uw dagelijks bestuur en de voorzitter en de vice-voorzitter van de bestuurscommissie Agenda van Twente bekend met de genoemde posities? Zo ja, wanneer?
3. Hebben de posities van de heer Braaksma een rol gespeeld bij de totstandkoming van de financieringsconstructie en het voorstel aan de bestuurscommissie? Zo ja, op welke onderdelen en op welke manier?
4. Waartoe worden de middelen uit de innovatiefondsen aangewend? Worden ze benut voor de verwerving van grond, erfpacht of vastgoed?
5. Is op enig moment overwogen dat door die posities een schijn van belangenverstrengeling kon worden opgeroepen? Indien ja, wanneer en door wie? Is dat besproken met de heer Braaksma? Zo ja, wanneer en door wie? En wat is toen de afweging ten aanzien van de handhaafbaarheid van het voorstel geweest?

6. Waarom is de bestuurscommissie Agenda van Twente niet actief geïnformeerd over de posities van de heer Braaksma?
7. Hoe beoordeelt u de gegeven situatie vanuit een oogpunt van good governance? Wat betekent deze situatie voor de toekomst? Op welke manier kunnen afwegingen over de besteding van middelen transparanter gemaakt worden en buiten een schijn van belangenverstrengeling gehouden worden?

Wij zijn niet uit op het ter discussie stellen of beschadigen van personen. Tegelijk stellen wij vast dat wij niet degenen zijn geweest die deze in ieder geval door ons ervaren schijn van belangenverstrengeling hebben veroorzaakt. Wij verzoeken u dan ook onze vragen op zo kort mogelijke termijn te beantwoorden en daarna met ons en de andere Twentse gemeenten in een passende, wat ons betreft besloten setting het gesprek aan te gaan hoe situaties als hier besproken voorkomen kunnen worden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Almelo,
de secretaris, de burgemeester,

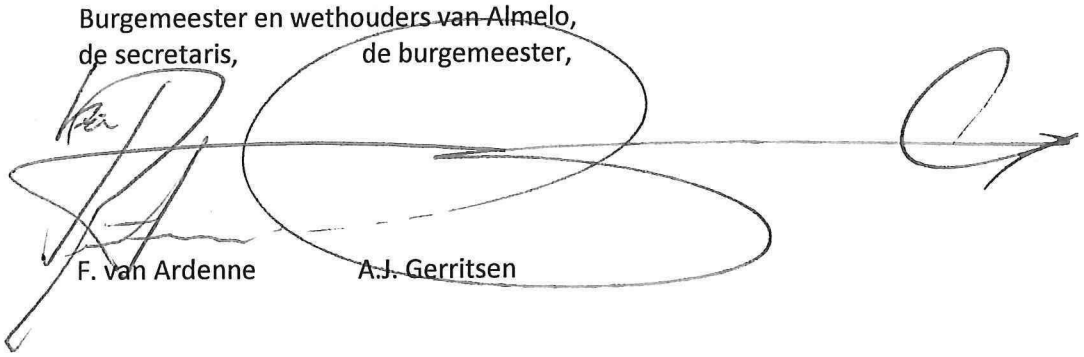

F. van Ardenne A.J. Gerritsen

BIJLAGE

Beknopte concernverhouding (niet vermeld: enige tientallen andere BV's)

Stichting Administratiekantoor FourK (Eersel)
Bestuurder: CPHM Koolen

100% Kransarend Investments BV (Eersel)
Bestuurder: CPHM Koolen

100% Kransarend BV (Eersel)
Bestuurder: WJM Dekkers-Theuws

100% Common Investments BV (Eersel)
Bestuurder: WJM Dekkers-Theuws en KMJ van der Ploeg

100% Red Mul Unlimited BV (Hengelo)
Bestuurder: CPHM Koolen
Commissaris: KMJ van der Ploeg en G Braaksma.

100% Lithium Investments Holding BV (Eersel)
Bestuurder: Common Investments BV

100% Lithium Investments BV (Eersel)
Bestuurder: Lithium Investments Holding BV

100% Energy Investments BV (Eersel)
Bestuurder: CPHM Koolen

100% Lithium Werks Group BV (Eersel)
Bestuurder: CPHM Koolen

100% Lithium Werks BV (Hengelo)
Bestuurder: TJ Fisher III en KMJ van der Ploeg

100% Super B Holding BV (Hengelo)
Bestuurder: Lithium Investments BV

100% Super B International Holding BV (Hengelo)
Bestuurder: CPHM Koolen
Commissaris: KMJ van der Ploeg en G Braaksma

100% Super B Lithium Power BV (Hengelo)
Bestuurder: CPHM Koolen